

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ТЕКСТОВІ МОДЕЛІ ТА ПИСЬМОВІ ГАЙДИ ЯК ЗАСІБ
РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПИСЬМІ УЧНІВ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ»**

Виконала: здобувачка другого
(магістерського) рівня вищої освіти
PO1-M22 групи
спеціальності 013 Початкова освіта
Кушнірук Вікторія Володимирівна

Керівник:
Олинець Тетяна Василівна,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії та
методик початкової освіти

Рецензент:
Городиська Оксана Миколаївна,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач

Кам'янець-Подільський – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	7
1.1. Лінгвістичні та психологічні особливості писемного мовлення.....	7
1.2. Комунікативний аспект іншомовного писемного мовлення сучасного школяря	13
1.3. Формування навичок письма молодших школярів на уроках англійської мови	24
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПИСЬМІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕКСТОВИХ МОДЕЛЕЙ ТА ПИСЬМОВИХ ГАЙДІВ.....	36
2.1. Методика використання текстових моделей та письмових гайдів як засобів наочності у навчанні іншомовних писемних навичок на етапі мовленнєвої творчості молодших школярів.....	36
2.2. Перевірка ефективності формування іншомовної компетентності в письмі на етапі мовленнєвої творчості молодших школярів засобами текстових моделей та письмових гайдів	46
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65

ВСТУП

Актуальність дослідження. Розвиток іншомовної компетентності є одним із ключових завдань сучасної освіти, адже це дає можливість учням початкових класів в подальшому спілкуватися з іншомовними співрозмовниками, вивчати іноземну літературу, отримувати інформацію з іноземних джерел.

Проте діти молодшого шкільного віку не володіють достатньою іншомовною компетентністю, тому виникають складнощі у письмі. Для покращення умінь та навичок дітей вчителю іноземної мови варто застосовувати текстові моделі та письмові гайди як додаткові засоби зорової наочності в навчанні письму на етапі мовленнєвої творчості.

Для цього ще не достатньо розроблені чіткі підходи та методики використання цих засобів з урахуванням вікових особливостей учнів та рівнів вивчення іноземної мови.

Текстові моделі та письмові гайди є ефективними інструментами для розвитку іншомовної компетентності в письмі учнів початкових класів. Їх використання допоможе учням зрозуміти структуру різних текстів та вдосконалити навички письма, розвинути творчість та навички креативного мислення; також буде корисно для дітей, які не володіють достатнім досвідом у написанні текстових повідомлень [10, с. 36].

Аналіз сучасної науково-методичної літератури виявив, що проблемі формування навичок іншомовного письма присвячена ціла низка публікацій, де особливо важливими для нашого дослідження постають роботи відомих вчених та науковців: О. Бігич, С. Ніколаєва, Л. Панова, С. Роман, В. Філатов, І. Холод [6; 32; 35; 36; 47; 50; 58], а також викладачів-методистів: О. Котенко, А. Соломаха та ін. [34].

До питань розвитку іншомовної компетентності в письмі засобами текстових моделей та письмових гайдів, які володіють супровідними та опорними можливостями в розвитку писемного мовлення на всіх рівнях

навчання письму, зверталися багато іноземних дослідників у своїх працях [60; 61; 63; 66; 68].

Однак, попри численні дослідження, проблема використання текстових моделей та письмових гайдів в іншомовній компетентності учнів початкових класів дотепер є недостатньо розкритою, а саме: доцільність застосування текстових моделей та письмових гайдів, розробка методів та їх ефективне використання.

Актуальність питання зумовила вибір теми дипломної роботи: **«Текстові моделі та письмові гайди як засіб розвитку іншомовної компетентності в письмі учнів початкових класів».**

Об'єктом дослідження є процес формування умінь та навичок в письмі молодших школярів у курсі іноземної мови (англійської) на початковому етапі.

Предметом дослідження є методичне забезпечення формування компетентності в письмі учнів 4 класу на уроках іноземної (англійської) мови засобами текстових моделей та письмових гайдів.

Мета дослідження полягає у створенні обґрунтованої методики використання текстових моделей та письмових гайдів для інтенсифікації оволодіння уміннями та навичками в письмі на уроках англійської мови учнями 4 класу, та її експериментальній перевірці.

Гіпотеза дослідження: сформованість навичок в письмі учнів 4 класу на уроках іноземної (англійської) мови покращиться в результаті цілеспрямованої роботи за умов:

а) педагогічно організованого і відповідно мотивованого засвоєння та розуміння учнями поняття текстових моделей та письмових гайдів;

б) цілеспрямованого застосування спеціально розробленої системи роботи з текстовими моделями та письмовими гайдами для розвитку іншомовної компетентності в письмі.

Мета й гіпотеза потребували розв'язання таких **завдань дослідження:**

1. з'ясувати ступінь розробки досліджуваної проблеми в лінгво-методичній та психолого-педагогічній літературі;
2. проаналізувати стан формування іншомовної компетентності в письмі учнів початкової школи в практиці шкільного навчання;
3. дослідити вплив текстових моделей та письмових гайдів на формування іншомовної компетентності в письмі учнів 4 класу;
4. розробити систему роботи з текстовими моделями та письмовими гайдами для формування та розвитку компетентності в письмі учнів 4-го класу.

Організація дослідження. Експериментальне дослідження проводилося на базі Кам'янець-Подільського ліцею №7. У ньому брали участь учні 4-А (24 учні, контрольна група) та 4-Б (23 учні, експериментальна група) класів.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використані такі методи дослідження: теоретичні (аналіз та узагальнення літературних джерел та вивчення спеціальної літератури); емпіричні (спостереження за навчально-виховним процесом, бесіди з учителями й учнями, анкетування учнів, вивчення результатів рівня сформованості іншомовної компетентності в письмі, педагогічне тестування, педагогічний експеримент); статистичні (метод математичної статистики).

Наукова новизна визначається теоретичною обґрунтованістю, дидактичною доцільністю та експериментальною доведеністю можливості використання текстових моделей та письмових гайдів у формуванні іншомовної компетентності в письмі молодших школярів. Зокрема, виявлено особливості навчання іншомовного письма на уроках іноземної (англійської) мови із застосуванням текстових моделей та письмових гайдів; уточнено та конкретизовано умови підвищення ефективності вправлення в іншомовному письмі за допомогою текстових моделей та письмових гайдів; визначено особливості роботи з текстовими моделями та письмовими гайдами на уроці англійської мови; розроблено методику розвитку умінь та навичок в письмі

молодших школярів засобами текстових моделей та письмових гайдів на уроках іноземної (англійської) мови.

Практичне значення полягає у виявленні ефективних методів і прийомів із використанням текстових моделей та письмових гайдів, який сприяє формуванню іншомовної компетентності в письмі молодших школярів, у розробці конкретних рекомендацій для вчителів початкових класів. Одержані результати можуть бути використані в практиці викладання іноземної (англійської) мови в школі, при створенні нових навчально-методичних комплексів з іноземної (англійської) мови для початкових класів.

Апробація роботи. Основні положення і результати представлено на: VI Всеукраїнській науково-практичній конференції (заочна форма) «Українська та іноземні мови в початкових класах: актуальні проблеми й інноваційні технології навчання» (15-16 березня 2023 року) із доповіддю «Формування і розвиток навичок письма молодших школярів на засадах диференційованого підходу»; звітній конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (4-5 квітня 2023 р., Кам'янець-Подільський) із доповіддю «Розвиток іншомовної компетентності в письмі учнів початкових класів засобами текстових моделей та письмових гайдів» та обговорено на засіданнях кафедри теорії та методик початкової освіти (2022-2023 н. р.) Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (70 позицій). Загальний обсяг роботи – 71 с.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі здійснено нове розв'язання актуальної проблеми застосування текстових моделей та письмових гайдів як засобів розвитку іншомовної компетентності в письмі учнів початкових класів, що виявляється в обґрунтуванні умов педагогічно організованого і відповідно мотивованого засвоєння та розуміння учнями даного поняття та цілеспрямованого застосування спеціально розробленої системи роботи з текстовими моделями та письмовими гайдами для розвитку лексичної компетенції.

Результати проведеного дослідження підтвердили ефективність вирішення поставлених завдань і дали підстави для формулювання таких висновків.

З точки зору психології та фізіології письмо визначають найскладнішим видом мовленнєвої діяльності, до якої залучаються всі мовленнєві аналізатори. Письмове мовлення як спосіб формування та формулювання думок ґрунтується на використанні лінгвістичних знаків, закріплених у нервових зв'язках кори головного мозку в вигляді зорових та рукомоторних образів, діючих у сукупності з слуховими та мовленнєворуховими. Психолінгвістичною основою письма є створення зорово-графічних відбитків мовних знаків та розвиток механізму пишучої руки.

В умовах комунікативної спрямованості головним завданням навчання англійської мови в загальноосвітньому навчальному закладі стає формування комунікативної компетентності, тобто здатності й готовності здійснювати міжособистісне й міжкультурне спілкування. Актуальність проблеми розвитку англомовної компетентності в письмі зумовлено популярністю комунікативного підходу серед педагогів у всьому світі.

Як відомо, іншомовна комунікативна компетентність передбачає навчання письму. Письмо займає значне місце в навчанні іноземної мови та тісно переплітається з іншими видами мовленнєвої діяльності, наприклад, говорінням, аудіюванням та читанням.

Вважається, що письмо – це продуктивний вид діяльності, додатковий до звукового мовлення засіб спілкування за допомогою графічних знаків, що дозволяють фіксувати інформацію для передачі її на відстані для зберігання у просторі та часі. А вміння писати – це графічно правильно зображати літери алфавіту, трансформувати в букви звуки та звукосполучення, асоціюючи при цьому звуковий, графічний та кінестетичний образи слова з його значенням; орфографічно правильно писати слова, словосполучення, ставити знаки пунктуації; оперувати мовними структурами; вміти формулювати свої думки в письмовій формі.

Досліджено на основі методичної літератури, що письмо кваліфікується за особливостями механізму письма й складається з таких етапів: графіка, граматики, мовленнєва творчість. З'ясовано, види письмових завдань можна класифікувати залежно від рівня розгорнення писемного мовлення: на рівні слова; на рівні речення; на рівні тексту.

Проблема формування навичок письма молодших школярів завжди актуальна. У першому класі їх необхідно сформувати, а у наступних вдосконалювати. На початковому етапі вчитель може зіткнутися з різними труднощами: недостатнім розвитком дрібної моторики рук, особливістю письма ліворуких дітей та ін. Навички письма потребують формування та ретельної роботи над ними на тому ж рівні як і решту видів мовленнєвої діяльності. Головна мета навчання письма на початковому етапі полягає у тому щоб сформувати у учнів графічні, каліграфічні та орфографічні навички. Кінцевим етапом у навчанні письма, який ще називають етапом мовленнєвої творчості, є вміння висловлювати власну думку в письмовій формі.

Вказано, що важливим та невід'ємним компонентом навчального процесу у процесі вивчення іноземної мови у середньому навчальному закладі є засоби навчання, а саме зорової наочності. Аналіз сучасної науково-методичної літератури виявив, що використання засобів зорової наочності у початковій школі забезпечує відтворення у свідомості графічних, каліграфічних та орфографічних навичок у процесі засвоєння іноземної мови.

Формування компетентності в письмі починається у початковій школі, де на кінець четвертого класу учні мають досягти рівня А1 згідно із ЗЄР. Програма визначає обсяг писемного продукту учнів на кінець початкової школи: 6-7 речень (4 клас). Мета навчання письма в початковій школі – розвинути писемну компетенцію, тобто: оволодіти каліграфією (технікою письма); оволодіти орфографією (правописом, системою правил письма); набути навички писемного мовлення як засобу спілкування (особистий лист, вітальна листівка, короткий опис або нарис).

Рекомендовано використання текстових моделей та письмових гайдів як засобів зорової наочності на заняттях як з іноземної, так і рідної мов для розвитку письмових навичок, адже складність письма полягає не тільки в тому, що для його функціонування потрібно залучити всі механізми усного й внутрішнього мовлення, оволодіти графічними навичками і нормами правопису, а ще й тому, що воно потребує зрозумілого викладу думок. Текстові моделі – це зразки або шаблони текстів, які можна використовувати для написання власних текстів. Вони допомагають учням зрозуміти, як систематизувати свої думки, як правильно оформляти речення та абзаци, як використовувати лексичні та граматичні структури. Письмовий гайд є зоровою опорою, яка має бути послідовністю викладеного матеріалу, яку кількість виразів чи речень має містити текст, дає знання про тип та стиль письмового повідомлення. З'ясовано, що написання письмового повідомлення буде ефективним у взаємозв'язку та узгодженості із контекстом теми, що вивчається та іншими видами мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, говоріння).

Експериментальне дослідження проводилося на базі Кам'янець-Подільського ліцею №7. У ньому брали участь учні 4-А (24 учні, контрольна група) та 4-Б (23 учні, експериментальна група) класів.

Вивчено стан проблеми використання засобів текстових моделей та письмових гайдів у педагогічній теорії і практиці. Визначено суть поняття «текстові моделі», «письмові гайди», їх функції у процесі навчання письмових

навичок, дидактична цінність, розглянуто етапи уроку із використанням текстових моделей та письмових гайдів і методику роботи з ними; створено систему роботи з текстовими моделями та письмовими гайдами, яка покликана удосконалити процес формування навичок в письмі на етапі мовленнєвої творчості та мотивувати молодших школярів до вивчення іноземної мови загалом; апробовано окремі її елементи, внесено корективи.

Здійснено експеримент відповідно до розроблених технологій удосконалення навичок в письмі учнів 4 класу. Передбачено проведення уроків у контрольному класі за традиційною методикою, а в експериментальному – за експериментальною, зрізових робіт в обох класах. Перевірено ефективність методики формування навичок в письмі на етапі мовленнєвої творчості; визначено ефективність розробленої системи роботи з формування навичок в письмі учнів 4 класу на уроках іноземної (англійської) мови.

Оцінюючи результати експериментального дослідження, з'ясовано, які зміни відбувалися в навичках письма учнів 4-го класу у процесі організації систематичного застосування текстових моделей та письмових гайдів на уроках іноземної (англійської) мови. Використовуючи різні методи дослідження (анкетування, спостереження, бесіди), які застосовувалися на підсумковому етапі експерименту, отримано результати, які підтвердили істинність нашого припущення. Наприкінці дослідження учням обох класів запропоновано завдання для опитування, побудовані за вимогами навчальної програми до умінь і навичок в письмі четвертокласників.

Порівнюючи результати даних з вихідним рівнем сформованості іншомовної компетентності в письмі на етапі мовленнєвої творчості учнів 4-х класів, можна сказати, що в експериментальному 4-Б класі цей показник підвищився після застосування текстових моделей та письмових гайдів на уроках англійської мови. У цьому класі підвищилася кількість учнів із високим рівнем на 22%, кількість учнів із достатнім рівнем становить різницю у 9%, середнім – 5%, зменшилася кількість учнів із низьким рівнем на 8%.

Отже, реалізована методика формування умінь та навичок учнів 4-го класу на уроках іноземної (англійської) мови засобами текстових моделей та письмових гайдів передбачала системний розвивальний вплив на різні складові цього багатогранного процесу. Аналіз даних, отриманих у результаті дослідження, свідчить про ефективність використання текстових моделей та письмових гайдів для підвищення рівня сформованості навичок в письмі молодших школярів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: Збірник наукових статей / За загальною редакцією І. Ю. Сковронської. Львів, 2015. 148 с.
2. Андрійко І. А. Зарубіжні методичні концепції навчання іншомовного писемного мовлення та їх застосування в українському ВНЗ // Іноземні мови. 2011. № 3. С. 22-25.
3. Бекреньова І. І. Використання сучасних підходів у викладанні англійської мови: методичний матеріал. Харків : Основа: Тріада, 2007. 92 с.
4. Биркун Л. В. Комунікативні методи та матеріал для викладання англійської мови. Oxford University Press, 2018. С. 20-48.
5. Бичківська Т. М. Використання інтерактивних методів навчання у процесі формування комунікативної компетентності учні на уроках англійської мови. Науковий Блог. URL: <http://surl.li/fnhle> (дата звернення: 12.03.2023).
6. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
7. Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови: Монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2010. 137 с.
8. Бідюк Н. М. Теоретико-методологічні підходи у навчанні іноземної мови. Хмельницький : ХНУ, 2018. 194 с.
9. Бойко М. І. Форми і розвиток писемної грамотності на уроках англійської мови // Англійська мова та література. 2010. №19-20. С. 7-11.
10. Бойчук В. Розвиток іншомовної компетентності в письмі учнів початкових класів засобами текстових моделей та письмових гайдів // Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; педагогічний

факультет ; [відпов. секр. Н. В. Бахмат]. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2023. Вип. XIX. С. 35-37.

11. Буряк В. Урахування особливостей індивідуальних стилів навчальної роботи в підвищенні ефективності пізнавальної діяльності // Рідна школа. 2010. № 7/8. С. 3-7.

12. Вишневецький О. І. Методика навчання іноземних мов: навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2011. 206 с.

13. Волкова В. К. Інноваційні технології навчання від А до Я. Київ : Шкільний світ, 2011. 96 с.

14. Головська І. В. Психолого-фізіологічні основи навчання англійської мови в початковій школі // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. 2015. Вип. 3. С. 65-68.

15. Гунько С. Новий підхід до вивчення англійської мови на початковому етапі // Початкова школа. 2011. № 8. С. 32-34.

16. Гусак Л. Є. Застосування методу асоціативних символів у процесі вивчення англійського лексичного матеріалу // Науковий вісник Волинського університету імені Лесі Українки. 2011. Вип. 17. С. 15-19.

17. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>

18. Добра О. Й. Ефективні прийоми навчання письму на уроці іноземної мови // Іноземні мови. 2010. №1. С. 8-10.

19. Зубенко Т. В. Комунікативний підхід до навчання іноземної мови в учнів початкової школи. Миколаїв : МДУ імені В. О. Сухомлинського, 2006. 120 с.

20. Ковтун (Бугайчук) О. Письмо як засіб і об'єкт навчання англійської мови // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. 2012. Вип. 13. С. 16-18.

21. Коломінова О. О., Роман С. В. Сучасні технології навчання англійської мови у початковій школі // Іноземні мови. 2010. № 2. С. 40-47.

22. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (дата звернення: 04.02.2023).
23. Коснюса П. С. Формування в учнів синтаксичних понять // Початкова школа. 2010. №12. С. 13-17.
24. Костюк А. М. Розвиток техніки письма // Іноземні мови в навчальних закладах. 2014. №6. С. 110-112.
25. Котенко О. В. Формування професійно-значущих якостей майбутнього вчителя іноземної мови. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/276/1/O_Kotenko_VPP_6_FLMD_PI.pdf (дата звернення: 02.02.2023).
26. Котовська А. Основні тенденції сучасної методики викладання іноземних мов // English. 2012. №17. С. 4-7.
27. Кравчук Т. М. Ефективні засоби формування граматичних навичок учнів початкових класів на уроках англійської мови // Матеріали обласної постійно діючої виставки «Сучасна освіта Житомирщини-2015». Житомир, 2015. 36 с.
28. Кривчикова Г. Ф. Посібник з розвитку англійського писемного мовлення для студентів мовних спеціальностей (перший рік навчання). Харків : ХДПУ, 2002. 139 с.
29. Луб'янова О. В. Психолого-педагогічні особливості формування англійської писемної комунікативної компетентності. Київ : НТУУ «КПІ», 2013. С. 118-128.
30. Мартинова Р. Ю. Цілісна загальнодидактична модель змісту навчання іноземних мов: монографія. Київ. Вища школа. 2004. 454 с.
31. Методика викладання англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. Умань : Візаві, 2018. 165 с.
32. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / під загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

33. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навч. закладах: підр. Київ : Академія, 2010. С. 116-127.

34. Методика навчання іноземних мов у початковій школі : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха (та ін.). Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.

35. Методика навчання іноземних мов у початковій і загальноосвітній школі / За редакцією В. М. Філатова. Київ : Просвіта, 2016. 210 с.

36. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 328 с.

37. Мотрюк Н. Г. Методичні концепції навчання іншомовного писемного мовлення. Буковинський державний медичний університет, Україна. URL: http://www.rusnauka.com/41_PWSN_2014/Philologia/5_184035.doc.htm (дата звернення: 23. 08.2023).

38. Навчання творчого письма на уроках англійської мови. URL: <https://naurok.com.ua/navchannya-tvorchogo-pisma-na-urokah-angliysko-movi-333706.html> (дата звернення: 19.09.2023).

39. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / під заг. ред. Бібик Н. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

40. Олинець Т., Бойчук В. Розвиток навичок іншомовного письма молодших школярів засобами текстових моделей та письмових гайдів // Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи. Збірник наукових праць. Випуск 8. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Бахмат Н. В., Гудима Н. В., Ковальчук О. В. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2023. С. 124-129.

41. Павлюченко С. В. Робота над текстом в початкових класах: посібник для вчителів. Київ : Нова школа, 2016. 74 с.

42. Паршикова О. О. Теоретичні основи навчання іноземної мови учнів початкової школи : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Київ, 2010. 408 с.

43. Петрієнко М. В. Формування навичок письма молодших школярів на уроках англійської мови. URL: https://www.psyh.kiev.ua/Петрієнко_М.В._Формування_навичок_письма_мол_одших_школярів_на_уроках_англійської_мови (дата звернення: 19.09.2023).

44. Пехота О. М. Освітні технології: навч.-метод. посіб. Київ : АСК, 2014. 256 с.

45. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ, 2012. 135 с.

46. Потапова Н. М. Розвиток творчої активності учнів молодших класів при навчанні іноземним мовам // Іноземні мови в школі. 2011. № 7. С. 7-8.

47. Практикум з методики викладання іноземних мов у молодших навчальних закладах (на матеріалі англійської мови) : посібник для студентів / [кол. авторів під керівництвом С. Ю. Ніколаєвої, Г. С. Бадаянц]. Київ : Ленвіт, 2001. 296 с.

48. Прищепа О. Ю. Формування і розвиток навичок письма молодших школярів на засадах диференційованого підходу: методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.

49. Редько В. Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. Київ : Генеза, 2007. 136 с.

50. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: навчальний посібник. Харків : Фоліо, 2015. 208 с.

51. Савечко Я. В. Використання інноваційних технологій на уроках англійської мови для учнів початкової школи. URL: http://xn--e1aaifpcds8ay4h.com.ua/files/image/konf%2011/doklad_11_3_2_30.pdf (дата звернення: 07.03.2023).

52. Самілик Т. О. Письмо як засіб навчання іноземної мови на початковому етапі. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream->

download/123456789/78176/1/Samilik_Bachelous_paper.pdf;jsessionid=56EDC21013D356D3555FACB69015745E (дата звернення: 12.03.2023).

53. Сап'янюк Р. К. Робота з розвитку зв'язного мовлення учнів початкової школи. Київ : Просвіта, 2016. 132 с.

54. Скляренко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь // Іноземні мови. 2009. № 3. С. 3-4.

55. Скорнякова М. Є. Сучасні методи викладання англійської мови. Англійська мова та література. Київ, 2015. 131 с.

56. Удод Т. Г. Формування іншомовних орфографічних навичок молодших школярів: тенденції та інновації // Вісник психології і педагогіки. 2013. №11. С. 15.

57. Формування писемної компетенції учнів на уроках англійської мови. URL: http://lshkilnyk.blogspot.com/p/blog-page_71.html (дата звернення: 12.03.2023).

58. Холод І. В. Методика викладання англійської мови : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Умань : Візаві, 2018. 165 с.

59. A Course in Language Teaching: Practice and Theory. Cambridge University Press, 2011. 375 p.

60. Assessing writing for Cambridge English Qualifications: A guide for teachers. URL: <https://www.cambridgeenglish.org/Images/600973-teacher-guide-for-writing-a2-key-for-schools.pdf> (дата звернення: 15.04.2023).

61. Brilliant techniques to boost your students' writing skills. URL: <https://www.fluentu.com/blog/educator-english/esl-writing-techniques/> (дата звернення: 21.01.2023).

62. Cutler L. Primary grade writing instruction: A national survey // Journal of Educational Psychology. 2008. No. 100. P. 907-919.

63. Guides to teaching writing. URL: <https://writingproject.fas.harvard.edu/pages/teaching-guides> (дата звернення: 23.09.2023).

64. Harmer J. How to Teach Writing. Harlow : Longman, 2007. 155 p.

65. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. 3-d edition. London : Longman ELT, 2001. 384 p.

66. Nine strategies for improving writing skills in primary school. URL: <https://bedrocklearning.org/literacy-blogs/improving-writing-skills-in-primary-school/> (дата звернення: 18.09.2023).

67. Quintana J., Benne R. Oxford heroes. Student's book. Oxford University Press, 2017. 107 p.

68. Scrivener J. Learning Teaching: a Guidebook for English Language Teachers. 2-nd edition / J. Scrivener. London: Macmillan Publishers Limited, 2005. 431 p.

69. Teaching writing at primary school. URL: <https://theeducationhub.org.nz/teaching-writing-at-primary-school-2/> (дата звернення: 07.12.2022).

70. Wray D. Teaching Factual Writing : Purpose and Structure Literacy. Vol. 3. Writing : Processes and Teaching. 2004. 160 p.